

Exp. 900772/18

**MEMÒRIA I PROPOSTA D'ACORDS
REFERENTS A L'ELIMINACIÓ DE L'AMIANT**

	<u>Pàg.</u>
1. <u>MEMÒRIA</u>	
<u>Índex</u>	
I.- Context actual en matèria de medi ambient a la Unió Europea.....	3
II.- Transposició de normativa europea a l'ordenament jurídic estatal.....	5
III.- Regulació a Catalunya.	6
IV.- Tractament de l'amiant com a residu. Instruments programàtics.....	6
V.- Llista europea de malalties professionals.....	8
VI.- Utilització de l'amiant en l'edificació.....	9
VII.- Objectiu: eradicació de l'amiant a la fi de 2032.....	12
VIII.- Eradicació de l'amiant a l'AMB.....	13
2. <u>ACTUACIONS A DESENVOLUPAR</u>	14
3. <u>EXPOSICIÓ DE MOTIUS DE L'ACORD DEL CONSELL METROPOLITÀ</u>	17
4. <u>PROPOSTA D'ACORD AL CONSELL METROPOLITÀ</u>	20

MEMÒRIA

I.- Context actual en matèria de medi ambient a la Unió Europea.

En un context europeu en el que una economia circular innovadora serà la garantia de la prosperitat humana i d'un medi ambient saludable, la reducció en la producció de residus es troba com objectiu i, en el que l'activitat econòmica vinculada als residus té més rellevància. El VII PMA: Programa General d'acció de la Unió en matèria de medi ambient fins 2020 ¹ – novembre 2013 i que guiarà la política fins al 2020- estableix que el creixement es basarà en un ús de l'energia que minimitzi les emissions de gasos d'efecte hivernacle (GEI) i els recursos s'utilitzaran de forma sostenible.

Pel que fa al VI Programa d'acció de la Comunitat Europea en matèria de medi ambient 2001-2010 ² -ENV-ENVAP 6C- exhortava a la revisió de la legislació sobre residus, a la distinció clara entre residus i no residus, i al desenvolupament de mesures relatives a la prevenció i gestió de residus, inclòs l'establiment d'objectius. En el mateix sentit, la Comunicació de la Comissió de 27 de maig de 2003 «*Hacia una estrategia temática para la prevención y el reciclado de residuos*», instava a avançar en la seva revisió. Aquests documents van portar a la substitució de l'anterior règim jurídic comunitari de residus i a la promulgació de la Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre els residus –anomenada “*Directiva marc de residus*”- i per la que es deroguen determinades Directives integrant-les en una única norma.

Aquesta *Directiva marc de residus* estableix el marc jurídic de la Unió Europea per la gestió dels residus, proporciona els instruments que permeten dissociar la relació existent entre creixement econòmic i producció de residus, fent especial esment en la prevenció entesa com el conjunt de mesures adoptades abans que un producte esdevingui en residu, per reduir tant la quantitat i contingut en substàncies perilloses com els impactes adversos sobre la salut humana i el medi ambient dels residus generats.

¹ <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/7eap/es.pdf>

² <https://cordis.europa.eu/programme/rcn/706/es>

Altre norma es la Directiva 2009/148/CE del Parlament Europeu i del Consell, sobre protecció als treballadors del risc de l'amiant. Les mesures que proposa, en quan a seguretat dels treballadors i dels veïns son : fer anàlisi de la concentració de les fibres en l'aire, senyalitzar la zona i delimitar-la i utilitzar equips adequats, aïllar la zona, manipular en mullat, encapsular els residus, transportar els residus a un abocador controlat específic, netejar la zona amb aspiradors adequats, en de finalitzar, els treballador s'han de treure els vestits en un lloc apropiat.

La UE disposa d'una sèrie completa de normes sobre l'amiant pel que respecta a la seva prohibició, límits màxims i protecció dels treballadors. A més a més de la prohibició de l'ús i comercialització de l'amiant, s'han imposat límits màxims i la Directiva 83/477/CEE, de 19 de Setembre de 1983, modificada per la Directiva 91/382/CEE, de 25 de juny de 1991 i modificada per la Directiva 98/24/CE de 7 d'abril de 1998 regula les condicions laborals, al temps que la certificació d'empreses i la informació i formació del treballador són obligatòries.

El Reglament (CE) n° 1907/2006 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, relatiu al registre, l'avaluació, l'autorització i la restricció de les substàncies i preparats químics (REACH), pel que es crea la Agència Europea de Substàncies i Preparats Químics, modificà la Directiva 1999/45/CE i va derogar el Reglament (CEE) n° 793/93 del Consell i el Reglament (CE) n° 1488/94 de la Comissió així com la Directiva 76/769/CEE del Consell i les Directives 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE y 2000/21/CE de la Comissió.

L'objectiu del Reglament 1907/2006 és garantir un nivell elevat de protecció de la salut humana i el medi ambient, així com la lliure circulació de substàncies, com tals, en forma de preparats o contingudes en articles, i fomentar, al mateix temps la competitivitat i la innovació. També el desenvolupament de mètodes alternatius per avaluar els riscos que plantegin les substàncies. Segons el pla d'execució adoptat el 4 de setembre de 2002 en la "*Cumbre Mundial de Johannesburgo*"³ sobre el desenvolupament sostenible la Unió Europea es proposa aconseguir que per a l'any 2020, les substàncies es fabriquin i s'utilitzin de manera que duguin a la minimització dels efectes adversos significatius per a la salut humana i el medi ambient.

La Resolució del Parlament Europeu, de 14 de març de 2013, sobre els riscos per la salut en el lloc de treball relacionats amb l'amiant i perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent (2012/2065 (INI)) insta a la UE que realitzi una avaluació d'impacte i un anàlisi de costos i beneficis de la possibilitat de crear plans d'acció per l'eliminació segura de l'amiant dels edificis públics i d'aquells en els que es realitzen serveis d'accés públic abans de 2028, i que

³ http://www.un.org/spanish/conferences/wssd/cumbre_ni.htm

faciliti informació i orientació per incentivar als propietaris privats d'habitatges a auditar i avaluar el risc de les mateixes en busca de materials que continguin amiant (MCA).

II.- Transposició de normativa europea a l'ordenament jurídic estatal.

La transposició de la *Directiva marc de residus* en l'ordenament jurídic estatal es du a terme mitjançant la Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminats, que substitueix a l'anteriorment vigent Llei 10/1998, de 21 d'abril, de Residus.

La Llei 22/2011, de 28 de juliol, va modificar el règim de la planificació en l'àmbit dels residus en establir l'obligació de les comunitats autònomes d'elaborar plans de gestió de residus i programes de prevenció de residus, d'acord amb el Pla estatal marc de gestió de residus (PEMAR) 2016-2022 i el Programa estatal de prevenció de residus 2014-2020.

En relació als plans de gestió de residus, l'article 14.2 de la Llei 22/2011, de 28 de juliol, disposa que han de contenir una anàlisi actualitzada de la situació de la gestió de residus a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma, així com una exposició de les mesures per facilitar la reutilització, el reciclatge, la valorització i l'eliminació dels residus, amb l'establiment d'objectius de prevenció, preparació per a la reutilització, reciclatge, valorització i eliminació, i l'estimació de la seva contribució a la consecució dels objectius que estableixen aquesta Llei, les altres normes en matèria de residus i altres normes ambientals.

Així mateix, l'article 15 de la Llei 22/2011, de 28 de juliol, disposa que les comunitats autònomes han d'aprovar programes de prevenció de residus en els quals s'han d'establir els objectius de prevenció, de reducció de la quantitat de residus generats i de reducció de la quantitat de substàncies perilloses o contaminants, s'han de descriure les mesures de prevenció existents i s'ha d'avaluar la utilitat dels exemples de les mesures que s'indiquen en l'annex IV o altres mesures adequades. Aquestes mesures es dirigiran a aconseguir la reducció del pes dels residus produïts el 2020 en un 10% respecte als generats el 2010. La finalitat d'aquests objectius i mesures serà trencar el vincle entre el creixement econòmic i els impactes sobre la salut humana i el medi ambient associats a la generació de residus.

Els programes de prevenció de residus es poden aprovar de manera independent o es poden integrar en els plans i programes sobre gestió de residus o altres ambientals.

III.- Regulació a Catalunya.

La matèria de medi ambient és una competència compartida reconeguda a la Generalitat de Catalunya d'acord amb l'establert a l'article 144 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya -Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol- .

L'article 6 del Text refós de la Llei reguladora dels residus, aprovat per Decret legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, estableix que el Govern de la Generalitat ha d'elaborar uns programes de gestió de residus, juntament amb el Pla territorial sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals, en l'elaboració i la revisió dels quals s'ha d'incloure una avaluació ambiental, d'acord amb la normativa aplicable sobre avaluació de les repercussions de plans i programes sobre el medi ambient, i s'ha de garantir l'accés a la informació sobre les mesures establertes i la consulta i la participació dels ens locals, els agents socials i la ciutadania. En aquesta línia, s'estableix que el Govern ha de donar compte a la comissió competent del Parlament de Catalunya dels decrets d'aprovació del Pla i dels programes.

Aquest text refós té, entre els seus objectius, millorar la qualitat de vida de la ciutadania de Catalunya, obtenir un alt nivell de protecció del medi ambient i garantir la gestió dels residus sense posar en perill la salut de les persones i, amb aquesta finalitat, ha de procurar establir, per mitjà de les seves actuacions, els instruments més adequats per assolir-los. Tots els municipis de Catalunya han de prestar el servei de recollida selectiva de les diverses fraccions de residus.

IV.- Tractament de l'amiant com a residu. Instruments programàtics.

El Catàleg Europeu de Residus (CER) recull com a residu de la construcció i la demolició aquells materials d'aïllament i materials de la construcció que continguin amiant.

Les fibres d'amiant, en compliment del que disposa l'Ordre ministerial de 7 de desembre de 2001 i d'ençà del 14 de juny de 2002, són substàncies prohibides pel que fa a la seva utilització, producció i comercialització. Aquests materials tenen un cicle de vida de entre 30 i 50 anys.

Aquesta Ordre dóna compliment a la Directiva 1999/77/CE, de 26 de juliol, per la qual s'adapta el procés tècnic de l'annex I de la Directiva 76/769/CEE, que estableix que l'exposició a l'amiant, en alliberar fibres, s'associa a l'asbestosi, la mesotelioma i el càncer de pulmó, en conseqüència, amb la finalitat de protegir la salut humana, és necessari prohibir la utilització dels productes que en continguin. Així mateix, aquesta Ordre ministerial precisa que l'ús de productes que continguin les fibres d'amiant que ja estiguessin

instal·lats o en servei abans del 14 de desembre de 2002 seguirà estant permès fins a la seva eliminació o la finalització de la seva vida útil.

El Reial decret 396/2006, de 31 de març, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut aplicables als treballs amb risc d'exposició a l'amiant que, juntament amb la Guia tècnica per a l'avaluació i prevenció dels riscos relacionats amb l'exposició a l'amiant publicada per l'Institut Nacional de la Seguretat i Higiene en el Treball –INSHT- s'obliga a totes les empreses que hagin de dur a terme activitats o operacions incloses en el seu àmbit d'aplicació a inscriure's al Registre d'empreses amb risc d'amiant –RERA- de l'autoritat laboral del territori en el qual radiquin les seves instal·lacions principals i, així mateix, obliga als registres de les administracions competents en la matèria a estar inter-comunicats per poder disposar de tota la informació que contenen i, de l'altra, el Reial decret 105/2008, de 1 de febrer, que regula la protecció i la gestió dels residus de construcció i demolició, que defineix el concepte de productor de residus de la construcció i de la demolició, que s'identifica, bàsicament, amb el titular del bé immoble en què resideix la decisió última de construir o demolir, i de posseïdor d'aquests residus, que correspon a qui executa l'obra i té el control físic dels residus que s'hi generen.

El Reial Decret 210/2018, de 6 d'abril, aprova el Programa de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya -PRECAT20- com a instrument programàtic de la Generalitat de Catalunya per fer front als reptes estratègics i objectius en matèria de prevenció i gestió de residus fins a l'any 2020. Es passa així d'una planificació integrada per tres programes basats en l'origen de generació de residus (municipals, industrials i de la construcció) a un únic programa orientat a la gestió de residus sota la visió de fluxos materials, amb la voluntat de vincular el binomi residu-recurs i fer visible la contribució de la correcta gestió dels residus amb l'ús eficient dels recursos. D'aquesta manera, el Programa de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya pretén enfortir la condició del residu com a recurs així com les sinergies existents en la gestió dels diferents fluxos materials independentment del seu origen, amb la finalitat de contribuir, des de l'àmbit dels residus, al desenvolupament sostenible, l'ús eficient dels recursos i a una economia circular que alhora sigui competitiva i generadora de noves activitats, i coadjuvar en la política de protecció del medi ambient i la salut de les persones, en el marc de les polítiques europees sobre l'economia circular.

En el mateix sentit, el reial decret estableix els objectius prioritaris i de gestió de residus municipals, industrials i de la construcció a Catalunya que cal complir abans de l'any 2020, i manté la vigència de determinats preceptes dels decrets reguladors dels programes PROGRIC, PROGEMIC i PROGROC :

- Decret 87/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el Programa de gestió de residus municipals de Catalunya –PROGEMIC- i es regula el procediment de

distribució de la recaptació dels cànon sobre la disposició del rebuig dels residus municipals, és la norma que resulta vigent en relació amb les obligacions dels ens locals pel que fa al desplegament de mecanismes per assolir els objectius establerts en la gestió de residus municipals, a l'obligació de tractament de la fracció resta a les infraestructures de gestió de residus municipals que prestin servei a l'àmbit territorial corresponent i al subministrament d'informació sobre gestió de residus municipals.

- Decret 88/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el Programa de gestió de residus industrial de Catalunya –PROGRIC- i modifica el Decret 93/1999, de 6 d'abril, sobre procediments de gestió de residus.
- Decret 89/2010, de 29 de juny, pel qual s'aprova el Programa de gestió de residus de la construcció de Catalunya –PROGROC-, es regula la producció i gestió dels residus de la construcció i demolició, i el cànon sobre la deposició controlada dels residus de la construcció.

V.- Llista europea de malalties professionals.

D'acord amb les publicacions de l'OMS, totes les varietats d'amiant provoquen càncer en els éssers humans ⁴, cada any es registren entre 20.000 i 30.000 casos de malalties relacionades amb l'amiant en la UE i, s'estima que més de 300.000 ciutadans moriran de mesotelioma d'aquí al 2030 ⁵. A més, s'estima que cada any moren a tot el món 112.000 persones per malalties relacionades amb l'amiant.⁶

Hi ha dues variants principals d'amiant, com són el crisotilo, i la crocidolita, amosita, antofilita, tremolita i actinolita, fibres amfíboles d'aquest mineral. L'exposició a l'amiant provoca diferents malalties, com a càncer de pulmó, mesotelioma i asbestosis (fibrosis pulmonar), així com plaques, engruixaments i vessis pleurals. També s'ha demostrat que provoca càncer de laringe i, probablement, altres tumors malignes.

La Recomanació 2003/670/CE Llista europea de malalties professionals inclou les següents malalties professionals :

*“ANNEX I. Llista europea de malalties professionals
3 // Malalties provocades per la inhalació de substàncies i agents no compresos en altres epígrafs*

⁴http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/69481/WHO_SDE_OEH_06.03_spa.pdf;jsessionid=B7388C27B3E418322707B5A18BA64837?sequence=1

⁵ https://adriaedo.files.wordpress.com/2016/01/celex_52014ie5005_es_txt.pdf

⁶ <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

301 // malalties de l'aparell respiratori i càncers

301.21 // Asbestosis

301.22 // Mesotelioma provocat per la inhalació de pols d'amiant...

306 // Afeccions fibròtiques de la pleura, amb restricció respiratòria, provocades per l'amiant...

308 // Càncer de pulmó provocat per la inhalació de pols d'amiant...

2.3 // malalties provocades per la inhalació de substàncies no incloses en altres epígrafs...

2.308 // Càncer de laringe produït per la inhalació de pols d' amiant”

“Recents investigacions han descobert que també una exposició molt baixa i un llarguíssim període de latència poden desembocar en mesotelioma i càncer de pulmó. Per tant, el CESE⁷ insta a la Comissió a que modifiqui la Recomanació 2003/670/CE perquè reflecteixi els avanços en recerca mèdica i inclogui el càncer de laringe i ovari com relacionats amb l'amiant.”⁸

A més a més de la dimensió humana de la salut i seguretat en el treball, cal tenir present que aquest problema resulta perjudicial per l'economia i, més específicament, els problemes relacionats amb la salut i la seguretat, per la població en general i en el lloc de treball, constitueixen un obstacle al creixement i la competitivitat, causant al mateix temps un increment desproporcionat dels costos de seguretat social.

VI.- Utilització de l'amiant en l'edificació.

Segons l'estudi “*Europe's buildings under the microscope*” publicat en 2011 per BPIE⁹, una part substancial de l'entorn edificat en la UE té més de cinquanta anys. Més del 40 % dels edificis residencials van ser construïts abans dels anys seixanta. Entre 1961 i 1990 es va registrar una gran expansió constructora, de tal manera que el parc d'habitatges va augmentar en més del doble en gairebé tots els Estats membres i es va utilitzar una gran quantitat d'amiant.

Seguint el document publicat pel Ministeri de Treball i assumptes socials de l'Institut Nacional de Seguretat i higiene en el treball denominat “*NTP 632: Detección de amianto en edificios (I): aspectos básicos*”¹⁰ editat amb l'

⁷ CESE : Comitè Econòmic i Social Europeu

⁸ https://adriaedo.files.wordpress.com/2016/01/celex_52014ie5005_es_txt.pdf

⁹ Buildings Performance Institute Europe (BPIE), *Europe's buildings under the microscope*, octubre de 2011

¹⁰

http://www.insht.es/InshtWeb/Contenidos/Documentacion/FichasTecnicas/NTP/Ficheros/601a700/ntp_632.pdf

objectiu de plantejar la situació actual de l'amiant a Espanya extreu les següents conclusions :

“ a partir de l'any 1965 fins finals de l'any 1990, una majoria dels edificis construïts a Espanya contenen amiant en algun dels materials empleats. El risc potencial de exposició que es deriva de la manipulació d'aquests materials pot ser de diferents nivells, depenent bàsicament de tres factors:

1. *La friabilitat del material.*
2. *El seu envelliment o grau de conservació.*
3. *Que es trobin a l'aire lliure. “*

Les varietats d'amiant comercialitzades han estat: crisotilo (90% producció mundial), crocidolita i amosita (5% producció mundial. El volum d'extracció mundial es va reduir de 5 milions de tones/any en els anys 70, a 3 milions de tones/any en 1993.

L'amiant s'ha utilitzat en la fabricació de més de 3000 materials diferents. Les seves propietats: resistència a la calor (foc), resistència a l'abradió, resistència a agents químics, aïllant tèrmic i acústic, baixa conductivitat elèctrica i baix cost, van afavorir un ampli ús : construcció (protecció ignífuga, panells acústics, calorifugats, rajoles i sòls, plaques fals sostre, fibrociment, pintures asfàltiques i massilles), indústria tèxtil (vestits aïllants, manegues, guants, cortines), fabricació de mitjans de transport (automòbils, trens, vaixells, avions), com aïllant i en elements de fricció, centrals tèrmiques i nuclears (aïllant) etc.

Les importacions d'amiant a Espanya van ser significatives: 2,6 milions de tones (període: 1900-2000), amb 800 empreses importadores (període: 1947-1985) i un període de màxima utilització entre 1960-1984. Les seves principals sectors d'ús ha estat : fibrociment (77%), aïllaments i calorifugacions (4%), empaquetatges i cartrons (5%), elements de fricció, recanvis i filtres (3%), així com molts altres (11%). Es considera que els materials més perillosos són els que s'anomenen friables, és a dir, els materials que fàcilment es disgreguen en petits trossos, pols o fibres (mantes, cartrons, morters projectats, etc.). Pel que fa a la solució constructiva, no és igual un aïllament que està separat de l'ambient per un envà que un aïllament per on hi passa el retorn de l'aire condicionat, on el risc és molt més elevat.¹¹

La major part de les aplicacions de l'amiant a la construcció aprofiten el seu comportament excel·lent davant el foc i la seva alta capacitat d'aïllament tèrmic, per exemple, a les estructures metàl·liques. Pel que fa a Espanya, és a partir de 1956 que torna a ser possible fer edificis amb estructura metàl·lica, ja que se suprimeixen les restriccions d'acer que s'havien imposat al final de la Guerra Civil. També cal tenir en compte que la normativa contra-incendis comença a fer referència a l'amiant com un material recomanat de protecció contra el foc a partir de 1974. La darrera norma que el considera és la NBE-

¹¹ Manual per la diagnosi i el tractament de l'amiant a la construcció . Col·legi d'aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona 1998 (pàg. 17-20).

CPI-82, però cal tenir present que va ser vigent fins l'any 1991. Les diferents formes com s'ha utilitzat l'amiant i les aplicacions que avui dia es coneixen són: Fibres pures, amiant projectat (flocatge), morters d'amiant, mantes i feltres, cartró o plaques de baixa densitat ($<1\text{g/cm}^3$), trenat, plaques de diferents densitats ($<1\text{g/cm}^3$), mesclat en pintures i plàstics, mesclat amb material plàstic, fibrociment.

Seguint el document publicat pel Ministeri de Treball i assumptes socials de l'Institut Nacional de Seguretat i higiene en el treball denominat "*NTP 707: Diagnóstico de amianto en edificios (I): situación en España y actividades vinculadas a diagnóstico en Francia*"¹² editat amb l'objectiu de plantejar la situació actual de l'amiant a Espanya, des de la seva prohibició total en processos de fabricació i comercialització, considerant les actuals fonts d'exposició", consta al treball de l'Institut d'Estudis de la seguretat titulat "*Prospección sobre la presencia de amianto o de materiales que el contengan en edificios. Identificación práctica de amianto en edificios i metodologies d'anàlisi*" de la Fundació per a la Prevenció de Riscos Laborals. Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball en col·laboració amb el Col·legi d'aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona. Gener de 2003. Exposa el que segueix :

"a Catalunya, 310 empreses es van especialitzar en amiant aplicat a la construcció, amb més de 100 productes que contenen amiant, destinats a : protecció ignífuga (flocatges), aïllament tèrmic i acústic, plaques de fals sostre, paviments vinílics i fibrociment.

Proposa una classificació dels edificis segons siguin de risc alt o mig :

- *edificis de risc alt*

- 6000 edificis i 14.000 aparcaments – amiant projectat*

- 19.000 edificis - amiant en calorifugacions*

- 100.000 m2 de oficines - falsos sostres*

- tipologia de l'edifici:*

- *any construcció: 1965- 1985*
 - *altura: més de 5 plantes*
 - *tipus estructura de l'edifici: sostres amb estructura d'acer, pilars, jàsseres.*
 - *us : oficines, aparcaments, espectacles i equipaments*
 - *instal·lacions que continguin: calefacció central, producció centralitzada aigua calenta sanitària.*

No s'exclouen altres edificis que puguin presentar materials que continguin amiant de forma general o localitzada.

- *edificis de risc mig:*
 - 1 milió d' edificis afectats.*
 - S'estimen 4,26 milions de tones de fibrociment:*
 - *plaques: 3,52 milions tones*
 - *tubs: 0,74 milions tones*

Tipologia de l'edifici: edificis amb fibrociment (plaques de coberta, tubs de baixants, dipòsits d'agua, jardineres, etc.)”

VII.- Objectiu: eradicació de l'amiant a la fi de 2032.

El Dictamen 2015/C 251/03 del Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE) sobre “ *eradicar l'amiant en la UE* “estableix un seguit de Conclusions i Recomanacions, entre elles la completa eliminació de tot l'amiant usat i de tots els productes que continguin amiant ha de ser un objectiu prioritari de la Unió Europea. L'objectiu és eradicar tot l'amiant a la fi de 2032.

El dimecres 30 de maig de 2018, els “Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant” van lliurar 10.000 signatures a al president del Parlament de Catalunya demanant la retirada de l'amiant.

Els dies 23 d'abril de 2018, el 14 de novembre 2018 i el 13 de febrer de 2019 els “Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant” van reunir-se amb representants de l'Àrea de Presidència de l'AMB per sol·licitar una Declaració Institucional en favor de la retirada de l'amiant, així com dotació econòmica per l'atorgament de subvencions. Durant aquesta última reunió els “Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant” van explicar el que segueix :

“Els Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant som els treballadors que al llarg de molts anys, durant les dècades de 1960 a 1990, vam treballar manipulant i respirant amiant a l'antiga fàbrica Macosa del Poblenou. I ara, un cop que hem arribat a la jubilació, són molts els companys que han mort o que estan malalts a causa de l'amiant. Aquesta situació ens ha portat a iniciar una campanya per l'eliminació d'un perill que és la causa diversos tipus de càncer.

La campanya es basa, entre d'altres, en quatre punts principals:

- *Diagnosi. Recollida de dades de tots els edificis que tinguin amiant, començant pels equipaments públics (encara que prohibit des de fa anys, l'amiant hi està present en gran quantitat arreu de Catalunya).*
- *Iniciar una programació amb dotació econòmica per fer la retirada de l'amiant.*
- *Impulsar des de l'autoritat del Servei de Salut de la Generalitat la realització de revisions mèdiques (obligades per llei però que no es fan) de tots aquells treballadors i treballadores que han patit la contaminació ambiental de l'amiant.*

- *Recolzar des dels pressupostos la investigació de les malalties que provoca l'amiant: asbestosis (fibrosi pulmonar), càncer de pulmó, mesotelioma i càncer de laringe.*

La recollida i entrega de les 10.000 signatures contra l'amiant és el resultat d'una campanya que hem iniciat per tal de donar a conèixer i sensibilitzar sobre el gran perill que representa l'enorme quantitat d'amiant instal·lat a Catalunya. "

Durant el mes de març de 2018 van ser entregades a l'alcaldeessa de Barcelona, Sra. Ada Colau, i el dia 30 de maig de 2018 van presentar a la Generalitat la mateixa proposta que ja vam fer a l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de realitzar un acte institucional conjunt com a cloenda de la campanya, amb la presència dels treballadors i jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant, l'Ajuntament i la Generalitat de Catalunya".

La Diputació de Barcelona ha aprovat l'actualització 2019 del Banc d'accions formatives (BAF) de la Diputació de Barcelona, com a eina que impulsa la millora professional dels empleats públics dels ens locals de la demarcació que va adreçada, inclou acció formativa referent a la problemàtica dels residus d'amiant a les deixalleries i l'amiant a edificis i instal·lacions.

La Comissió Permanent del Consorci de l'Habitatge de Barcelona, en sessió celebrada el dia 30 de maig de 2018 va adoptar, de conformitat amb les Bases reguladores d'ajuts a la rehabilitació específiques per a la ciutat de Barcelona, la convocatòria d'ajuts a la rehabilitació d'elements comuns a la ciutat de Barcelona per a l'any 2018 que preveu la retirada d'elements obsolets de fibrociment.

Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) ha encarregat a diferents empreses especialitzades per portar a terme les tasques de detecció, anàlisi, retirada o neutralització dels elements afectats, a més de la formació i vigilància de la salut dels treballadors.

La Comissió Permanent del Consorci de l'Habitatge de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, en sessió celebrada el 8 d'octubre de 2018 va aprovar inicialment les Bases reguladores d'ajuts a la rehabilitació d'edificis de tipologia residencial col·lectiva i habitatges específiques per als municipis que integren l'àrea metropolitana de Barcelona que inclou, com actuacions subvencionables de conservació, les deficiències relatives a l'estat de conservació de cobertes, terrats, façanes, patis i mitgeres, incloent-hi els treballs d'eliminació d'amiant.

VIII.- Eradicació de l'amiant a l'AMB.

Per a l'elaboració d'aquest document referent a l'eliminació de l'amiant en l'àmbit de l'AMB han participat les diferents Àrees i Serveis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

2. ACTUACIONS A DESENVOLUPAR.

1er. Adoptarà un sistema d'eines i protocols de gestió per treballs amb amiant (SEPGTA)¹³ encaminat a la eradicació i el tractament dels materials que continguin amiant dins de l'àmbit territorial metropolitana.

Aquest sistema d'eines i protocols haurà de contemplar el cicle complet dels treballs:

- a) Inspecció prèvia per detectar la possible presència d'amiant,
- b) Identificació, avaluació i establiment de mesures pel correcte tractament d'aquest material, que hauran d'incorporar-se al corresponents projectes tècnics,
- c) Actuacions per a l'aplicació de les mesures establertes,
- d) Seguiment dels treballs fins a la finalització per tal de garantir les condicions de seguretat i salut necessàries.

Tot el cicle de treballs s'haurà de desenvolupar per personal i empreses degudament capacitades i acreditades.

En aquest sentit, l'AMB proporcionarà la formació necessària de tots els tècnics de l'AMB implicats a l'execució de projectes i obres, per tal que siguin coneixedors de tota la problemàtica, dels diferents productes i sistemes constructius a on es pot trobar l'AMIANT o els seus derivats, així com promourà un manual de recomanacions i bones pràctiques, farà l'inventari de detecció en tots els edificis i construccions de la seva propietat.

2on. Tots els serveis de l'AMB, en la mesura en que participin de forma directa o indirecta en treballs que puguin tenir relació amb materials on pugui estar present l'amiant, quedaran vinculats per aquest sistema d'eines i protocols, sigui en tasques d'actuació directa, inspecció o planificació. Aquesta vinculació és especialment rellevant pels diferents serveis encarregats de:

- a) Projectes i obres, d'espai públic equipaments i parcs metropolitans, pel que fa a totes les actuacions, d'obra nova, reformes, rehabilitació i qualsevol altra actuació encomanada.
- b) Cicle de l'aigua, pel que fa a la gestió i obres, de nova implantació, reposició o reforma en totes les instal·lacions afectes al servei.
- c) Prevenció i tractament de residus, pel que fa a campanyes de conscienciació relatives als residus que continguin productes amb amiant i el tractament

¹³ Pel desenvolupament d'aquest sistema disposem com antecedents dels treballs elaborats per l'Ajuntament de Barcelona mitjançant BIMSA, que han donat lloc al Sistema integrat de gestió per treballs amb amiant (SIGTA).

d'aquests materials en les deixalleries habilitades a l'efecte, que hauran de ser suficients quant a nombre i instal·lacions per a una correcta prestació del servei.

3er. L'AMB col·laborarà amb els municipis metropolitans, assessorant-los, per a facilitar l'adopció del SEPGTA, amb les adaptacions necessàries per a fer eficient el sistema.

4rt. El Consorci Metropolità de l'habitatge (CMH) a les "Bases reguladores d'ajuts per a la concessió de subvencions per al foment de la rehabilitació d'edificis de tipologia residencial col·lectiva i habitatges específiques per als municipis que integren l'Àrea metropolitana de Barcelona", aprovades a l'octubre de 2018, va incorporar com a subvencionables els treballs d'eliminació d'amiant.

Tanmateix el CMH estudiarà la incorporació de subvencions en aquesta mateixa línia en el Programa metropolità de rehabilitació extensiva en zones vulnerables de l'AMB i en totes les actuacions referents programes de rehabilitació en que participi.

5è. L'Observatori metropolità de l'habitatge de Barcelona incorporarà en els seus estudis sobre el parc d'habitatges de l'AMB, la detecció de les problemàtiques derivades de la existència de materials amb presència d'amiant, mitjançant les bases de dades dels ITE i d'altres mitjans al seu abast.

6è. Els serveis d'urbanisme de l'AMB tractaran les problemàtiques generades per la presència d'amiant a l'edificació, en el marc dels instruments de planejament urbanístic que són competència de l'AMB, com és el PDU de l'AMB i el posterior desplegament amb planejament general i derivat, en els següents aspectes:

- a) Informació urbanística i estudis sobre les necessitats de rehabilitació del parc edificat al territori de l'AMB.
- b) Normes urbanístiques.
- c) Programes d'actuació.

7è L'Àrea de desenvolupament social i econòmic :

- a) Encarregarà a la Fundació Barcelona Formació Professional la prospecció sobre les formacions en matèria de construcció existents per tal d'elaborar algun mòdul específic sobre el tractament de l'amiant per ser suggerit a la Generalitat per ser incorporat a la currícula formativa corresponent.
- b) Proposarà la creació d'una certificació professional acreditada al SOC per tal de definir i posar en marxa la família d'avaluació i intervenció professional en entorns amb amiant que requereixin una actuació de professionals específics, amb capacitat i idoneïtat àdhuc dins de la família professional de la construcció.
- c) Incorporarà com recomanació específica en els plans d'actuacions de millora de polígons d'activitat econòmica la necessitat de fer avaluacions sistemàtiques sobre el nivell d'amiant de les edificacions i la proposició de mesures de correcció urgents.

8è. La empresa Ferrocarril Metropolità de Barcelona (FMB) ve desenvolupant un conjunt de tasques encaminades al tractament integral de les problemàtiques derivades de l'existència de materials amb amiant a les seves instal·lacions amb un ampli conjunt de mesures que poden consultar-se a:

<http://www.metrorespon.cat/>.

TMB, propietat de l'AMB, i del que FMB forma part, eliminarà de tots els materials que contenen amiant de totes les seves instal·lacions en un termini màxim de 4 anys, adoptant les mesures de detecció, avaluació, tractament i seguiment fixades al SEPGTA. En aquest sentit TMB consignarà en els seus pressupostos les inversions necessàries per a complir amb aquest compromís temporal.

9è L'AMB col·laborarà amb el Govern de la Generalitat de Catalunya per a la formulació de les mesures legislatives i reglamentàries necessàries per a la millora dels reglaments reguladors de l'ITE i de les Cèdules d'habitabilitat de forma que, els corresponents informes tècnics concretin els aspectes relatius a la detecció i al tractament dels materials amb components d'amiant a les edificacions.

3. EXPOSICIÓ DE MOTIUS DE L'ACORD DEL CONSELL METROPOLITÀ

Atès que totes les varietats d'amiant provoquen càncer en els éssers humans, que cada any en la UE es registren entre 20.000 i 30.000 casos de

malalties relacionades amb l'amiant, que s'estima que més de 300.000 ciutadans moriran de mesotelioma d'aquí a 2030 i que també s'estima que cada any moren a tot el món 112.000 persones per malalties relacionades amb l'amiant, d'acord amb les publicacions de l'OMS.

Malgrat que en l'actualitat, totes les varietats d'amiant (amosita, crocidolita, antofil·lita, actinolita, tremolita i crisòtil) estan prohibides a 40 països (entre ells, tots els de la UE), segons la Directiva 1999/77/CE, de 26 de juliol, sobre prohibició de l'amiant que va entrar en vigor a l'any 2005, l'amiant encara està present en molts bucs, trens, maquinària, dipòsits, túnels, galeries i canonades de les xarxes de distribució d'aigua i, en particular, en edificis tant públics com a privats.

Atès que no es disposa de les dades sobre el llindar de l'efecte carcinogen de l'amiant i que s'ha observat un major risc a desenvolupar càncer en poblacions exposades a nivells molt baixos (5,9), per eliminar amb eficàcia les malalties que provoca serà precís abandonar la utilització de totes les seves varietats.

Les fibres d'amiant, en compliment del que disposa l'Ordre ministerial de 7 de desembre de 2001 i d'ençà del 14 de juny de 2002, són substàncies prohibides pel que fa a la seva utilització, producció i comercialització. Aquesta prohibició de l'ús no afecta els productes amb amiant que ja estaven instal·lats o en servei abans de l'entrada en vigor d'aquesta Ordre ministerial, de manera que la utilització d'aquests està permesa fins a la seva eliminació o fins a la fi de la seva vida útil i, té una excepció: l'ús en els diaframes destinats a instal·lacions d'electròlisi ja existents, fins a la fi de la seva vida útil o fins que es trobi un substitut adequat sense amiant. Aquests materials tenen un cicle de vida de entre 30 i 50 anys.

Hi ha dues variants principals d'amiant, com són el crisòtilo, i la crocidolita, amosita, antofil·lita, tremolita i actinolita, fibres amfíboles d'aquest mineral. L'exposició a l'amiant provoca diferents malalties, com a càncer de pulmó, mesotelioma i asbestosis (fibrosis pulmonar), així com plaques, engruixaments i vessis pleurals. També s'ha demostrat que provoca càncer de laringe i, probablement, altres tumors malignes.

La Recomanació 2003/670/CE, Llista europea de malalties professionals inclou malalties professionals, com *malalties de l'aparell respiratori i càncers*, provocades per la inhalació de substàncies i agents relacionats amb l'amiant, entre d'altres, *asbestosis i mesotelioma provocat per la inhalació de pols d'amiant, afeccions fibròtiques de la pleura, amb restricció respiratòria, càncer de pulmó provocat per la inhalació de pols d'amiant, càncer de laringe produït per la inhalació de pols d'amiant*.

Recents investigacions han descobert que també una exposició molt baixa i un llarguíssim període de latència poden desembocar en mesotelioma i

càncer de pulmó. Per tant, el Comitè Econòmic i Social Europeu –CESE– insta a la Comissió a que modifiqui la Recomanació 2003/670/CE perquè reflecteixi els avanços en recerca mèdica i inclogui el càncer de laringe i ovari com relacionats amb l'amiant.

A més a més de la dimensió humana de la salut i seguretat en el treball, cal tenir present que aquest problema resulta perjudicial per l'economia i, més específicament, els problemes relacionats amb la salut i la seguretat, per la població en general i en el lloc de treball, constitueixen un obstacle al creixement i la competitivitat, causant al mateix temps un increment desproporcionat dels costos de seguretat social.

El Catàleg Europeu de Residus (CER) recull com a residu de la construcció i la demolició aquells materials d'aïllament i materials de la construcció que continguin amiant.

El Reial decret 105/2008, de 1 de febrer, que regula la protecció i la gestió dels residus de construcció i demolició, que defineix el concepte de productor de residus de la construcció i de la demolició, que s'identifica, bàsicament, amb el titular del bé immoble en què resideix la decisió última de construir o demolir, i de posseïdor d'aquests residus, que correspon a qui executa l'obra i té el control físic dels residus que s'hi generen;

Segons un estudi publicat en 2011, una part substancial de l'entorn edificat en la UE té més de cinquanta anys. Més del 40 % dels edificis residencials van ser construïts abans dels anys seixanta. Entre 1961 i 1990 es va registrar una gran expansió constructora, de tal manera que el parc d'habitatges va augmentar en més del doble en gairebé tots els Estats membres i es va utilitzar una gran quantitat d'amiant. El document del Ministeri de Treball i assumptes socials de l'Institut nacional de seguretat i higiene en el treball denominat *“NTP 632: Detecció de l'amiant en edificis (I): aspectes bàsics”* conclou que *“a partir de l'any 1965 fins finals de l'any 1990, una majoria dels edificis construïts a Espanya contenen amiant en algun dels materials emprats i que el risc potencial de exposició que es deriva de la manipulació d'aquests materials pot ser de diferents nivells.*

La Resolució del Parlament Europeu, de 14 de març de 2013, sobre els riscos per la salut en el lloc de treball relacionats amb l'amiant i perspectives d'eliminació de tot l'amiant existent (2012/2065 (INI)) insta a la UE que realitzi una avaluació d'impacte i un anàlisi de costos i beneficis de la possibilitat de crear plans d'acció per l'eliminació segura de l'amiant dels edificis públics i d'aquells en els que es realitzen serveis d'accés públic abans de 2028, i que faciliti informació i orientació per incentivar als propietaris privats d'habitatges

a auditar i avaluar el risc de les mateixes en busca de materials que continguin amiant (MCA).

El Dictamen 2015/C 251/03 del Comitè Econòmic i Social Europeu (CESE) sobre “ *eradicar l'amiant en la UE*” estableix un seguit de Conclusions i Recomanacions, entre elles la completa eliminació de tot l'amiant usat i de tots els productes que continguin amiant ha de ser un objectiu prioritari de la Unió Europea. L'objectiu és eradicar tot l'amiant a la fi de 2032.

Durant el mes de maig de 2018, “Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant” van lliurar 10.000 signatures demanant la retirada de l'amiant al president del Parlament de Catalunya. Els dies 23 d'abril de 2018, el 14 de novembre 2018 i el 13 de febrer de 2019 els “Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant” van reunir-se amb representants de l'Àrea de Presidència de l'AMB per sol·licitar una Declaració Institucional en favor de la retirada de l'amiant, així com dotació econòmica per l'atorgament de subvencions per la seva eradicació.

La Diputació de Barcelona ha aprovat l'actualització 2019 del Banc d'accions formatives (BAF) de la Diputació de Barcelona, com a eina que impulsa la millora professional dels empleats públics dels ens locals de la demarcació que va adreçada, inclou acció formativa referent a la problemàtica dels residus d'amiant a les deixalleries i l'amiant a edificis i instal·lacions.

La Comissió Permanent del Consorci de l'Habitatge de Barcelona, en sessió celebrada el dia 30 de maig de 2018 va adoptar, de conformitat amb les Bases reguladores d'ajuts a la rehabilitació específiques per a la ciutat de Barcelona, la convocatòria d'ajuts a la rehabilitació d'elements comuns a la ciutat de Barcelona per a l'any 2018 que preveu la retirada d'elements obsolets de fibrociment.

Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) ha encarregat a diferents empreses especialitzades per portar a terme les tasques de detecció, anàlisi, retirada o neutralització dels elements afectats, a més de la formació i vigilància de la salut dels treballadors.

La Comissió Permanent del Consorci de l'Habitatge de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, en sessió celebrada el 8 d'octubre de 2018 va aprovar inicialment les Bases reguladores d'ajuts a la rehabilitació d'edificis de tipologia residencial col·lectiva i habitatges específiques per als municipis que integren l'àrea metropolitana de Barcelona que inclou, com actuacions subvencionables de conservació, les deficiències relatives a l'estat de

conservació de cobertes, terrats, façanes, patis i mitgeres, incloent-hi els treballs d'eliminació d'amiant.

4. PROPOSTA D'ACORD AL CONSELL METROPOLITÀ:

“APROVAR la Memòria i la proposta d'**ACTUACIONS A DESENVOLUPAR VINCULADES A L'AMB** per al tractament i l'eradicació dels materials que continguin amiant dins l'àmbit metropolità, segons annex que consta a l'expedient i que s'incorpora a aquest acord.

NOTIFICAR aquesta resolució i els annexos als ajuntaments metropolitans, al Departament de Territori i sostenibilitat, Departament de Salut, Departament de Treball, d'afers socials i famílies, i Departament de Presidència del Govern de la Generalitat de Catalunya, al Consorci Metropolità de l'habitatge, a l'Observatori metropolità de l'habitatge de Barcelona i a TMB.

PUBLICAR aquest acord al BOPB.”